

Ангел Каралийчев

Защо дърветата стоят на
едно място

По ония времена, когато земята приличаше на рай; когато вълкът и агнето бяха задушежни приятели; когато рибата плуваше в морето пържена и ако някому се дощеше риба, вземаше вилица, отиваше на морския бряг и трябваше само да си протегне ръката, за да се набоде сама най-сладката риба; в ония честити дни, когато нивите раждаха готов печен хляб на самуни – дърветата имаха крака. Те не стояха, както сега, заковани на едно място, а ходеха, дето си щат, по нивите, по ливадите, по градовете и селата.

– Хей, дръвце – думаше някой ратай, – имаш ли добра сянка?

– Имам – отвърщаше дръвцето.

– Ела тогава на ливадата, долу, дето е зад дядовата Михова воденица! Отивам да кося сено за коня на моя господар и ми се иска да си подремна, когато напече слънцето. Ти ще ми пазиш сянка.

– На драго сърце – отговаряше дървото и тръгваше подир ратая.

Или:

– Ябълко червена, какъв хубав род си родила тая година! – дигаше нагоре очи някоя стара жена. – Имам си в къщи десет внучета. Ако ми беше тука торбата, щях да я напълня с плод и всеки ден щях да давам по една ябълка на палавите деца – да ме слушат. Много са немирни и непослушни.

– Иди си, бабо – навеждаше се ябълката надолу, – довечера аз сама ще дойда у вас, преди да мръкне. Ще отърся от клоните си най-узрелите си ябълки и ще викна на твоите внучета:

– Събирайте!

Израсла беше тогава близо до един дълбок бистър кладенец една стройна тънка елха. Тя не ходеше като другите дървета, ами по цели дни и нощи стоеше над кладенчето, оглеждаше се във водите му и не можеше да се нагледа на хубостта си. През един пролетен ден отнякъде долея птица гугувица, кацна под елхата., изви едното си око нагоре и рече:

– Колко си тънка и висока, елхице! Щом лъхне вятър, почваш да се люлееш. Позволи ми да свия гнездо в твоите клони и да си измътя едно пиле.

– Защо не свиеш гнездо на друго дърво? – попита елхата.

– Защото другите дървета скитат по цели дни и мене ме е страх да не загубя рожбата си, а ти все на едно място стоиш. И как хубаво се люлееш! Моето пиленце ще заспива, упоено от шума на твоите вейки. Позволяваш ли?

– Позволявам – каза елхата и пак потъна в кладенеца.

Направи си гнездо гугувицата и снесе само едно яйце. Легна да го

мъти и измъти едно гугувиче голошарче, с жълта човка и жълти крачка. Щом излезе от яйцето, гугувичето записука:

– Гладно съм, мамо!

– Сега, маминото!

Честитата майка литна за храна и почна да носи: мухи, зрънца, червен, гроздови зърна, трохи от торбите на орачите. Гугувичето стоеше в гнездото, ядеше като попско дете на задушница и растеше. Когато се показаха първите перца върху крилете му, неговата майка се дигна и цял ден ходи да разправя на птиците по гората, че и нейното чедо ще може да лети.

Един неделен ден елхата рече на гугувичата:

– Гугувице, ти като летиш по света, виждала ли си друга елха похубава от мене?

– Не съм, ти си най-хубавата.

Елхата се зачерви от радост и протегна нагоре клоните си. Въздъхна. В туй време някъде в полето затумка тъпан. Подир тъпана писна гайда.

– Какво е туй? – попита елхата.

– Хоро има днес на поляната. Всичките млади дървета се събират да играят. Цял ден ще свири гайдата и ще бие тъпанът.

– И аз ще ида да поиграя между яворите – засмя се елхата.

– Моля ти се не ходи тая неделя! – трепна гугувичата. – Почакай до неделя. Дотогава крилата на моя син ще пораснат. Ако сега идеш и се хванеш между яворите и почнеш да тропаш – ще ми изтърсиш чедото от гнездото на земята и някоя лисица ще го лапне. Всички лисици стоят клекнали край хорото и гледат.

– Мамо – обади се от гнездото гугувичето, – яде ми се гроздово зърно!

– Сега, маминото! – скокна гугувичата и полетя към поповото лозе.

Но преди да се върна гугувичата, елхата отиде на хоро. Хвана се да играе между два явора. Почна да се друса, да кляка и да ихка, разтърси клоните си и птичето падна от гнездото на земята. Една лисица го затисна с лапата си и викна:

– Туй пиле е мой късмет!

Надвечер, когато елхата си тръгна, гугувичата я посрещна на сред пътя.

– Къде ми е златната рожба? – извика тя, като надникна в празното гнездо.

– Иди питай лисицата! – отговори елхата. – Аз не съм ти

прислужница, за да ти пазя рожбата!

Сърцето на гугувицата писна като змия в огън. Тя дигна очи нагоре и прокълна:

– Дано даде господ краката ти да изсъхнат! И твоите, и краката на всичките дървета по земята! Всяко дърво, дето е, там да си остане за вечни времена, додето изсъхне и додето изгние!

От него ден дърветата пуснаха корени в земята и останаха като заковани все на едно и също място.

КРАЙ

© Ангел Каралийчев

Сканиране: sir_Ivanhoe, август, 2007 г.
Разпознаване и последна редакция: NomaD, август, 2008 г.

Издание:

Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9082>]